

תאריך: 17.09.2009
 מספרנו: 10008

לכבוד: אל"מ משה לוי
מפקד מנהלת התיאום והקישור לרצועת עזה
 באמצעות פקס: 08-6741625

לכבוד: אלוף (במיל') עמוס גלעד
מ"מ מתאם פעולות הממשלה בשטחים
 באמצעות פקס: 03-6976306

שלום רב,

הנדון: הודעת מת"ק עזה על ניתוק הקשרים עם ארגוני זכויות אדם

סימוכין: רמת"ק 192690 מיום 13.9.2009 (התקבל ביום 14.9.2009)

1. הרינו פונים אליכם בשם שמונה ארגוני זכויות אדם, בתגובה למכתב שבסימוכין שנשלח ל"רופאים לזכויות אדם - ישראל", "גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע" ו"המוקד להגנת הפרט".
 העתק מכתבו של אל"מ לוי מיום 13.9.2009 מצ"ב ומסומן א'
2. מכתבכם אמנם נושא את הכותרת "נוהל טיפול בבקשות", אך למעשה אין מדובר בנוהל כלל, כי אם בהודעה, לפיה המת"ק מסרב לענות לבקשות של ארגוני זכויות אדם ועורכי דין ישראלים, תוך שלילת זכות הייצוג של תושבים פלסטינים ומניעת אפשרותם להשיג על החלטות גורמי הביטחון ואף לדעת מה הן.
3. כפי שבוודאי ידוע לכם, אחד היסודות החשובים ביותר להבטחת זכויות האדם הוא קיומם של ארגוני זכויות אדם פעילים ואפקטיביים. למדינה ולציבור בכללו אינטרס מובהק בפעילותם החופשית ובקידומם. לפיכך, **הודעת המת"ק על ניתוק הקשרים עם ארגוני זכויות אדם היא מקוממת ובלתי נסבלת.**
4. גם בית המשפט העליון שיבח פעמים רבות את עבודתם החשובה של ארגוני זכויות האדם הישראליים למען זכויות של תושבים פלסטינים ולמען מינהל תקין אצל רשויות הממשל בישראל. כפי שהתבטא למשל כבוד השופט רובינשטיין: "הדיאלוג בכגון דא בין עמותה העוסקת בזכויות ובין גורמי הממשל, באמצעות מחלקת הבג"צים, הוא - אף בנסיבות כאלה - מאופיה של מדינת חוק, מדינה יהודית ודמוקרטית" (בג"ץ 4175/08 מחמוד נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית).
5. כגוף שלטוני, ובמיוחד ככזה האמון על שמירת זכויותיהם של התושבים הפלסטינים ברצועת עזה, ראוי ומצופה היה כי המת"ק יפעל להעמקת מעורבותם של ארגוני זכויות אדם, להקלת פעולתם ולעבודה משותפת עמם ולא לחסימת עבודתם והצרת צעדיהם.
6. **אין זאת, כי התנהלות כזו, של רשות שלטונית אשר מנסה לפגוע בפעילותם של ארגוני זכויות אדם, להרחיקם ולהקשות עליהם - עד כדי הנהגת "חרם" כנגדם - היא התנהלות המאפיינת משטרים חשוכים ואינה מתקבלת על הדעת במדינה דמוקרטית.**
7. זאת ועוד, במקום "לשרת את האוכלוסיה הפלסטינית ברצועת עזה" כאמור במכתבכם, אתם טורקים בפניה את הדלת וסוגרים את ערוץ הייצוג היחיד הקיים עבורה. כידוע, לתושב פלסטיני ברצועת עזה אין כל אפשרות לפנות אליכם ישירות, למרות שאתם הגוף היחיד המוסמך להיענות לבקשתו.
8. לפיכך, סירובכם להשיב לפנייתם של ארגוני זכויות אדם ועורכי דין ישראלים, מהווה פגיעה הומניטארית קשה בתושבים הפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה ובזכותם לייצוג, תושבים פלסטינים אשר חובתכם הראשונה במעלה הנה לדאוג לשלומם, לרווחתם ולצרכיהם ההומניטאריים.

9. למותר לציין כי העובדה שאתם מפנים אותנו לקבל תשובות מהרשות הפלסטינית הינה מגוחכת. אנו ארגוני זכויות אדם הפועלים בישראל, פונים לגוף מנהלי ישראלי ואין לנו כל כוונה להיענות לדרישתכם הבלתי חוקית כי נפנה אך ורק לרשות הפלסטינית לצורך קבלת תשובות.

10. כמו כן, טענתכם כי ניתן להפנות אליכם פניות בכתב הנה לעג לרש, שכן לכל היותר תהיו מוכנים "לגלות" באם התקבלה פנייה מהוועדה האזרחית ותו לא. גם אז, הפנייה מותנית במסמך מהוועדה הפלסטינית.

11. עדות חותכת לצורך של תושבי רצועת עזה להיעזר בייצוג הינה אחוז החולים הגדול - 37% בממוצע - שאינם זוכים מדי חודש לאישור יציאה לטיפול רפואי במועד הראשוני, שנקבע עבורם על ידי הגורמים הרפואיים, וזאת בשל עיכובים במתן תשובותיכם לבקשותיהם (נתונים אלה מופיעים בהרחבה במכתב של ארגון רופאים לזכויות אדם לאל"מ משה לוי מיום 7.9.09, בנושא "קשיים וחסמים ליציאת חולים לטיפול רפואי דרך מעבר ארז : ינואר-אוגוסט 2009").

12. כידוע לכם, פעילותם של ארגוני זכויות האדם ישירות מול גורמי המת"ק והמתפ"ש הובילה, במקרים רבים, להצלת נפשות ולפתרון בעיות, ללא צורך בהתערבות של גורמים נוספים.

13. ישנן דוגמאות רבות הממחישות מדוע התערבותם של ארגוני זכויות אדם נחוצה גם במקרים בהם הועברה אליכם בקשה מהוועדה האזרחית :

- **מר צאלח אבו-עמרה** - פנייה של ארגון גישה למת"ק בשמו של מר אבו-עמרה לבקר את אימו החולה בירדן לא נענתה עניינית משך למעלה מחודשיים ולמרבה הצער, אמו נפטרה מבלי שזכה לראות אותה. בקשת הארגון, כי יותר למר אבו-עמרה, לצאת לירדן ולהיות עם משפחתו באבלם הכבד, נענתה בסירוב של גורמי המת"ק השונים לשוחח עם נציגי הארגון, מה שהביא את ארגון גישה לפנות למנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה רק כדי לקבל תשובה.

- **גב' לובנא רישה** - אמה מתה בעודה ממתנה לתשובת המת"ק לפנייה שהגישה דרך הוועדה האזרחית. בשל סירוב המת"ק להשיב לפניות המוקד להגנת הפרט בעניינה, לא זכתה להשתתף בהלווית האם ולהיות עם משפחתה באבלם. רק לאחר שהמוקד להגנת הפרט עתר בעניינה הותר מעברה לגדה, 10 חודשים לאחר מות האם.

יש להניח שאילו ענה מת"ק עזה בצורה עניינית לפניות המוקד להגנת הפרט מלכתחילה, ניתן היה למצוא פתרון מעשי כבר באותו רגע, מבלי להטריח את פרקליטי מחלקת הבג"צים ושופטי בית המשפט העליון.

- **התינוק מעתצם אבו-מצטפא** - תינוק כבן 9 חודשים הסובל ממומים קרדיוולוגים קשים מלידה, מבעיות נשימה כרוניות ומבעיות התפתחותיות. הוא הופנה לטיפול רפואי בבית חולים בישראל, אך התעלמות המת"ק מפנייה שהועברה בעניינו מהוועדה האזרחית מנעה יציאתו מעזה לישראל לקבלת טיפול רפואי. לאור מכתבכם, הברירה היחידה העומדת בפני רופאים לזכויות אדם, בהיעדר תשובה, הינה פנייה לגורמי התערבות נוספים.

14. כידוע, עד היום ולאורך שנים רבות השבתם באופן ישיר לפניותינו ובידינו מאות דוגמאות לכך. אתם עצמכם, הן באתר האינטרנט של מתאם פעולות השטחים הן בשיחות איתנו, אישרתם שחלק מתפקידו של מת"ק עזה הינו לענות לפניות של ארגוני זכויות אדם ישראלים.

כך למשל, ביום 17.5.09 נערכה ביוזמתכם פגישה בין ראשי המת"ק לבין נציגי ארגון רופאים לזכויות אדם. מטרת הפגישה, לדברי אל"מ לוי הייתה "לגשר על הפערים" בין המת"ק לבין הארגון, "לבסס אמון ויחסי עבודה תקינים" ביניהם וכיו"ב. במהלך הפגישה הצהיר סא"ל אבי ביטון, רע"ן אג"מ במת"ק, כי "אנחנו לא מונעים טיפול מאדם שצריך, לא משנה איך הבקשה מגיעה אלינו". באותו מעמד הדגיש אל"מ לוי יותר מפעם אחת, כי הוא מעוניין בשיפור היחסים בין המת"ק לבין רל"א, וכי הוא בטוח ש"ניתן לפתור את כל הבעיות באמצעות שיתוף פעולה ושקיפות הדדית". אל"מ לוי ביקש במפורש, כי בכל בעיה או אי הבנה המתעוררת לגבי בקשות יציאה של חולים, תפנה רל"א ישירות לגורמים הבכירים במת"ק, והודיע שלמנכ"לית הארגון, הדס זיו, יש "קו פתוח" אליו לכל דבר ועניין.

ביום 6.7.2009 התקשר אלי"מ לוי לעו"ד ידן עילם, מנהל המחלקה המשפטית בארגון גישה. בשיחה אמר אלי"מ לוי שהוא מעוניין להיפגש עם נציגי הארגון היות והוא חושב שיש קצר בתקשורת שנובע בחלקו מהם ובחלקו מארגון גישה עצמו. אלי"מ לוי הדגיש כי הם, מת"ק עזה, "קיימים למען הנישה ההומניטארית".

דברים דומים אף הושמעו על ידי נציגי מת"ק עזה ומפקדו, בפגישה עם נציגי המוקד להגנת הפרט, אשר נערכה ביום 3.8.2009.

אנו תמהים כיצד דברים אלה עומדים בקנה אחד עם הודעתו של אלי"מ לוי על ניתוק הקשרים עם ארגוני זכויות האדם.

15. ההפניה במכתבכם לבג"ץ 5429/07 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ' שר הביטחון ואח'**, כתמיכה במדיניותכם החדשה, מגוחכת. הדיון בעתירה זו התקיים ימים ספורים לאחר שתנועת החמאס תפסה את השלטון הפנימי ברצועת עזה ובמצב של כאוס וכל שנקבע בפסק הדין הוא למי יש סמכות להעביר בקשות דחופות של חולים, הכרוכות בהתחייבות כספית לטיפול רפואי. בפסק הדין לא נאמר דבר לגבי חוסר אפשרותם של ארגוני זכויות אדם לפנות אליכם בשם תושבים פלסטינים ואף לא נאמר כי על כל בקשה, מכל סוג שהוא, להגיע אליכם אך ורק דרך הוועדה האזרחית הפלסטינית.

16. גם הסתמכותכם על הסכם הביניים בין ישראל לאש"ף תמוהה. האם כוונתכם לאותו הסכם בו נקבע כי "על מנת לשמר את השלמות הטריטוריאלית של הגדה המערבית ורצועת עזה כיחידה טריטוריאלית אחת ולקדם את התפתחותן הכלכלית ואת הקשרים הדמוגרפיים והגאוגרפיים ביניהן, יישמו שני הצדדים את הוראות נספח זה **תוך כיבוד ושמירה על תנועה רגילה ושוטפת, ללא מכשולים, של בני אדם, כלי רכב וטובין בתחומי הגדה המערבית, ובין הגדה המערבית לרצועת עזה**" (הסכם ביניים ישראלי פלסטיני, נספח I, סעיף I(2), ההדגשה הוספה)? האם תוכלו להשכיל אותנו היכן כתוב באותו הסכם כי אינכם רשאים לענות לפניות של ארגוני זכויות אדם ישראלים? האם תוכלו ללמדנו אלו סעיפים בהסכם תקפים בעיניכם ואלו לא?

17. גם אם אנו חלוקים על הדרך בה אמורות להגיע אליכם בקשות של תושבים פלסטינים, אנו בטוחים כי אין כל מחלוקת בינינו כי סמכות ההחלטה בבקשות הינה שלכם בלבד. לוועדה האזרחית הפלסטינית אין כל סמכות לדון בבקשתו של מי לחסד ובקשתו של מי לשבט. ניתוק הקשרים עם ארגוני זכויות האדם מונע מהתושבים הפלסטינים ברצועת עזה להשמיע את טענותיהם בפני הגוף המנהלי אשר בסמכותו לקבל את ההחלטה בעניינם ולסייע במתן מענה לצרכיהם ההומניטאריים. לכך אין אנו יכולים להסכים.

18. למותר לציין כי משמעותה של החלטתכם הינה כי ניאלץ לחפש אפיקים אחרים לפעילות ואף להביא את עניינם של הפונים אלינו ישירות בפני בתי המשפט, מבלי שנוכל למצות הליכים מול המת"ק כפי שהקפדנו לעשות עד כה.

19. אנו ניצבים היום ערב ראש השנה היהודית וערב עיד אל פיטר. אנו מקווים כי ערב ראש השנה ועשרת ימי תשובה תערכו חשבון נפש ותחזרו בכם לאלתר מהחלטתכם לחסום את פעילותם של ארגוני זכויות אדם, כיאה לרשות מנהלית במדינה דמוקרטית.

על החתום,

עו"ד שרי בשי, מנכ"ל גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע
דליה קרשטיין, מנכ"לית המוקד להגנת הפרט
הדס זיו, מנכ"ל רופאים לזכויות אדם - ישראל
חגי אלעד, מנכ"ל האגודה לזכויות האזרח בישראל
ד"ר ישי מנוחין, מנכ"ל הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
צוות היגוי, יש דין - מתנדבים למען זכויות אדם
עו"ד חסן ג'בארין, מנכ"ל עדאלה: המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
הרב אריק אשרמן, מנכ"ל שומרי משפט - רבנים למען זכויות האדם

העתק:

ח"כ אהוד ברק - שר הביטחון
ח"כ מתן וילנאי - סגן שר הביטחון
עו"ד מנחם מזוז - היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד משה לדור - פרקליט המדינה
עו"ד אסנת מנדל - מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה
עו"ד יורי גיא רון - ראש לשכת עורכי הדין
אלוף יואב גלנט, אלוף פיקוד הדרום
תא"ל אביחי מנדלבלית - הפרקליט הצבאי הראשי
אל"מ לירון ליבמן, ראש מחלקת דין בינלאומי בפרקליטות הצבאית